ДВАНАДЦЯТЬ ЗАПИТАНЬ ДО ГОЛОВИ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Багатьох людей із далекого і ближнього зарубіжжя, безперечно, цікавить, хто ті особистості, які сьогодні керують Україною? З яким досвідом і яким життєвим шляхом вони прийшли до влади? Що зробили і роблять, аби побудувати незалежну, демократичну Україну?
Саме тому ми запросили до бесіди Голову Верховного Суду України Василя Васильовича ОНОПЕНКА, професійний і життєвий шлях якого дає відповіді на ці важливі запитання.

Матеріал підготували ***Вікторія Стоун (США)*** *та* ***Людмила Момот (Україна)***

* *“Людина зростає у міру того, як ростуть її цілі”.(Ф.Шиллер)*

Василь Васильович Онопенко

Біографічна довідка:

Український політик і державний діяч, Голова Верховного Суду України з 02 жовтня 2006 року.
Народився 10 квітня 1949 р. у Великих Крушлинцях (Вінницька область), в селянській сім'ї.

У 1969 році закінчив Львівський електротехнікум зв'язку, у 1975 р. — Харківський юридичний інститут. Кандидат юридичних наук. Кандидатська дисертація – «Актуальні проблеми кодифікації цивільного законодавства суверенної України» (1994 р.).

У 1975-1976 роках стажувався у Вінницькому та Літинському районному судах.

У 1976 році обраний народним суддею, очолював Літинський районний суд.

У 1981-1985 роках працював заступником голови Чернівецького обласного суду, з 1985 року — суддя

цивільної колегії Верховного Суду України.

У 1991 році призначений заступником міністра юстиції України з питань законодавства. У жовтні 1992 р. став міністром юстиції України.

У 1994 році очолив Партію прав людини. Після об'єднання ППЛ з СДПУ і Українською партією справедливості обраний головою Соціал-демократичної партії України, що з 1996 р. отримала назву Соціал-демократична партія України (об'єднана)

Обраний до Верховної Ради за об'єднаних соціал-демократів (третє місце у списку після Леоніда Кравчука та Євгена Марчука). У жовтні 1998 року разом з однодумцями створив Українську соціал-демократичну партію.

У 1999 році від імені УСДП балотувався на посаду президента.

У грудні 1999 року приєднався до фракції "Батьківщина", став її уповноваженим представником. Напередодні парламентських виборів 2002 року УСДП увійшла до складу Блоку Юлії Тимошенко, і пан Онопенко був обраний до Верховної Ради за списками БЮТ. Очолив парламентський комітет з питань правової політики. Втретє став народним депутатом знову за списком БЮТ у 2006 році.

З травня 2000 року був членом Вищої ради юстиції України.

У 2002 році повторно обраний суддею Верховного Суду України,

02 жовтня 2006 року очолив ВСУ.

За особисті заслуги у здійсненні правосуддя, значний внесок у забезпечення захисту прав громадян Указом Президента України присвоєно почесне звання Заслужений юрист України (2005 р.). За вагомий особистий внесок у розвиток конституційних засад української державності, багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм у захисті конституційних прав і свобод людини і громадянина Указом Президента України нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (2009 р)

** "Любов до Батьківщини починається з сім'ї."(Френсис Бекон)*

1. Шановний Василю Васильовичу: в якій сім'ї Ви виховувались? Що отримали від мами і батька- яку духовну спадщину?

– Мені надзвичайно поталанило і з татом, і з мамою. Передусім з точки зору їхніх людських якостей. Батьки мої – прості люди з освітою чотири класи, але навдивовижу життєво мудрі. Вважаю, що їм один з одним пощастило. І хоч тато на 12 років був старший мами, їх шлюб був ідеальний. У ньому народилося троє дітей – я і молодші брат та сестра. Наша сім'я була суто патріархальною, зі споконвічними селянськими традиціями.

З найменших літ ми знали, що таке нелегка праця, адже доводилося робити все, що потрібно по господарству й в обійсті: і землю орати-копати, і дрова заготовляти, і корів та коней пасти, і в будівництві оселі допомагати.

Серед духовного спадку, який мені передали батьки, одним із визначальних є доброта, повага до людей, порядність. Ні я, ні мої брат і сестра не могли пройти повз того, кому потрібна допомога: чи відра з водою піднести, чи грядку скопати, чи по господі підсобити. Допомагали родичам, сусідам, більш далеким односельцям. І це була чудова традиція – разом

долати труднощі, підтримувати один одного.

Батьки Василя Онопенка:
Лідія Григорівна та Василь Саввович.

Тож я досить рано пізнав, що таке мозолі на руках, а водночас – і задоволення від свого внеску у загальну справу. Це відчутно загартовувало – фізично й морально, виробляло характер, силу волі, викарбовувало розуміння того, що будь-які труднощі приходять і відходять, якщо їм не коритися, а докладати рук до вирішення. Це природне бажання допомагати людям залишилося зі мною на все життя.

А ще, спасибі батькам, що вони, незважаючи на час, у якому ми жили, заклали в нас моральні основи буття – допомогли засвоїти і сповідувати християнські заповіді. Мій тато, до речі, був не лише духовно, а й фізично надзвичайно сильним: на спір міг запросто підняти плечима коня, фалангою великого пальця забити двадцятисантиметрові цвяхи. Та помер, на жаль, ще досить молодим – у 53 роки від інфаркту.

Батьки завжди вирізнялися мудрістю і справедливістю.До них постійно йшли за порадою, а до мами йдуть і понині (їй уже 81 рік). Я завжди кажу, що вона справжній народний суддя, тож, виходить, я зовсім невипадково обрав цей шлях – судді.

с. Великі Крушлинці (Вінницька область)

А ще я виріс серед чудової природи – наш город «збігав» прямісінько до розкішної левади і великого ставка, і ця мальовнича картина живе в мені усе життя. Я дуже люблю природу, її невимовну красу, і ту силу, яку вона дає нам.

** "У ранньому дитинстві повинні бути вже закладені геройські почуття, що налаштовують душу на подвиги любові й шляхетності. І хіба історія представляє мало прикладів героїв?" (Микола Шелгунов)*

2. Який найяскравіший і щасливий спогад Вашого дитинства? Хто був Вашим улюбленим героєм (побутовим, історичним...)?

- Та взагалі дитинство – це яскраві спогади на все життя. А якщо вже щось виокремлювати, то це відчуття, пов'язані з першими самостійними заробітками. Бо це вже зовсім інший рівень: не просто допомагати дорослим, а брати на себе певну відповідальність. А мені з однолітками, а було нам років по десять – одинадцять, довіряли пасти колгоспних коней уночі. О, це просто казка!

Великий луг, нічний ставок, легкий туман над ним... І ми – на конях!
У кожного, зрозуміло, були свої улюбленці, на яких ми, завмираючи від щастя, з вітерцем, тримаючись за гриву, «пролітали» тим лугом. Я й досі чую пахощі тих чарівних вечорів і ночей. А пізніше ми вже працювали з друзями під час жнив на току, у коморі, куди завозили зерно. Стомлювалися, звичайно, але було надзвичайно приємне відчуття того, що ти, іще малий, можеш по-справжньому допомогти дорослим – батькам, селу. А навесні – посівна, неосяжне поле, і ти на сівалці – головний контролер за зерном... Отак ми швидко дорослішали, бо ж нам довіряли по-справжньому важливі роботи.

А щодо героїв, то найпершим і найголовнішим для мене був тато. Я його любив і шанував безмежно. Він пройшов війну з білофінами, захищав блокадний Ленінград, 17 років керував колгоспом. Ну, уявіть собі, як я слухав його розповіді про війну, про блокаду Ленінграда, про захист цього мужнього нескореного міста. І взагалі він був моїм абсолютним героєм – і як тато, і як керівник, і як чоловік. Тривалий час я думав, що і в професії піду його шляхом і стану головою колгоспу.

Що ж до історичних героїв, то, виходячи з того, що у нас було повоєнне дитинство, ми жили героями щойно минулої другої світової війни, захоплювалися їхніми мужністю, готовністю жертвувати життям заради свободи Вітчизни... Бо ж таки в основі всього – сила духу людини.

** "Я можу керувати Сполученими Штатами й можу керувати своєю дочкою Ейліс, але я не можу робити те й інше одночаснно". (Теодор Рузвельт)*

3. А як Ви розподіляєте свій час? Чи є якісь секрети розумного планування часу від пана Онопенка?

– Перш за все потрібно розмежовувати роботу й родину (а вона у мене немаленька, маю дві доньки і шестеро онуків): не нести у дім проблеми з роботи, а домашні залишати вдома. Хоча інколи це буває дуже непросто, та завжди, незалежно від того, яку посаду обіймав, намагався не обділити увагою й родину. А нині мені дуже просто переходити з робочого стану в сімейний, тому що з нами живуть три внучки – доньки молодшої доньки: восьмирічна Софійка, Марійка, якій три з половиною роки, і півторарічна Емілія-Соломійка (ще троє онуків – Андрій, Данилко та Марійка-менша – живуть з батьками окремо). І коли тільки відчиняю двері, а вони всі троє летять мені назустріч – хто перший утрапить в обійми дідуся (Софійка, ясна річ, перша добігає, Марійка друга, а Соломійка разів три упаде, поки докотиться до моїх рук), о, тоді забуваєш про все на світі і безмежно вдячний Богові за це велике щастя! Потім починаються ігри-забави, а з Софійкою, зокрема, – змагання за знання англійської.

З онуками Софійкою, Марійкою, Данилком та мамою дружини Галиною Пилипівною.

Рік тому я вирішив серйозно зайнятися вивченням іноземної мови, реалізувати свій давній намір, тому що вже за часів незалежності України, працюючи міністром юстиції, гостро відчув необхідність вивчення англійської (у школі і в інституті вивчав німецьку). І було кілька спроб, однак щоразу щось спонукало «зійти з дистанції». Цього разу я сказав собі: або я

таки буду себе поважати і вивчу англійську, або ж ... Наразі маю вже відчутні успіхи, через рік планую вийти на середній рівень. І це дуже хороше відчуття, що ти не зупиняєшся у розвитку. Бо й справді – було б бажання, тоді можливості і час завжди знайдеш.

А щодо секретів розумного планування, то це, звичайно, необхідна умова для того, щоб раціонально проживати і кожен день, і кожен рік як у професійному, так і в приватному житті. Кожного ранку подумки розставляю найважливіші акценти на день, виокремлюю найсуттєвіше, а увечері підсумовую й аналізую зроблене. Так само намагаюсь «розписувати» й місяць, і рік. Не люблю неспланованої роботи, і так само – несплановних вихідних чи відпусток. Адже для повноцінної роботи потрібен і повноцінний відпочинок. А ще – тренування. Отож у денний графік мають вписатися заняття у тренажерному залі, коли за годину до роботи «заводиш» настрій і м'язи на цілий день. Люблю і плавання, і кількакілометрові пробіжки в лісі, і моржування. І це вже той спосіб життя, який не може бути іншим.

От для реалізації усіх цих планів та бажань і має бути все розписано. Хоча є багато речей, які вклинюються у вибудуваний розпорядок, та це не означає, що заплановане потрібно відміняти, просто вносиш відповідні корективи.

** "Людина відчуває свій обов'язок лише в тому випадку, коли вона вільна. " (Бергсон)*

4. Чи згодні з сучасним варіантом цього афоризму: Верховний Суд виконає свої обов"язки, коли він незалежний"? Що можете додати від себе?

– Це аксіома. Будь-який суд має бути незалежним, бо це є першою й основною передумовою справедливого правосуддя. Залежний суд не може виконувати свою суспільну функцію – бути об'єктивним арбітром, захисником прав і свобод людини. На жаль, через різні причини, головним чином – суб'єктивні, утвердження незалежного суду в нашій країні відбувається з величезними складнощами. Що стосується Верховного Суду, то мені неодноразово доводилося констатувати, що він був і є найбільш

незалежним, компетентним і обєктивним судом України. Значною мірою саме цим пояснюються ті проблеми, які виникли у його функціонуванні в результаті реформування українського судочинства.

** В своїй Фултонській промові Уїнстон Черчілль визначив три основні умови демократії: свобода слова, прямі та вільні вибори, незалежна судова система.*

5. Пройшов майже рік з того часу, як в Україні був прийнятий новий закон «Про судоустрій і статус суддів». Чи забезпечив цей новий правовий акт незалежність Верховного Суду України?

– Новий закон істотно звузив повноваження Верховного Суду України, зробив мінімальним його процесуальний вплив на здійснення правосуддя, на забезпечення однакового і правильного застосування законів нижчими судами. Нинішній статус Верховного Суду не відповідає його конституційному статусу, адже за Конституцією України він має бути найвищим судовим органом в Україні. Насправді, сьогодні він таким не є. Його навіть взагалі повноцінним судовим органом назвати складно. За новим законом юридичні і фізичні особи можуть звернутися до Верховного Суду України лише, так би мовити, з дозволу вищого спеціалізованого суду, на рішення якого вони скаржаться. А вищі спеціалізовані суди, звичайно, не зацікавлені у ревізії своїх рішень вищою інстанцією. Тому вони допускають до Верховного суду зовсім небагато скарг на свої рішення. Скажімо, новостворений Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних та кримінальних справ допускає до Верховного Суду лише близько 4% заяв про перегляд його рішень у цивільних справах. Таким чином, решта суб'єктів (96%), незадоволених його рішеннями, фактично позбавляються можливості відстояти своє право у найвищій національній судовій інстанції – Верховному Суді України.

За новим законом Верховний Суд України також позбавлений права ухвалювати рішення по суті – він може лише залишити рішення касаційного суду без змін або скасувати його і направити на новий розгляд. Тому ми звернулися до Конституційного суду України з поданням про визнання неконституційними ряду положень цього закону, які стосуються Верховного Суду. Наразі існує ще одна загроза – на законодавчому рівні є наміри закріпити положення про проведення штучного відбору діючих суддів Верховного Суду України, що також суперечить Конституції України. Судді Верховного Суду і з цього приводу висловили свою позицію у зверненні до

парламенту, яка базується на принципі верховенства права та Основному Законі нашої держави.

6. Чи можна визначити позитивні моменти нового закону?

– Так, новий закон має певні позитиви. Зокрема, він більш детально регламентує процедуру призначення судді вперше. Ним запроваджено автоматизований розподіл справ серед суддів. Голови судів позбавлені процесуальних можливостей для втручання у розгляд конкретних справ. Є деякі новели процесуального характеру, які мають удосконалити судочинство.

7. Чи можна вже сьогодні підбити підсумки щодо стану правосуддя в країні після реформи?

– Загальні підсумки робити зарано. Але дещо вже є очевидним. Як наприклад, помилковий підхід, який було застосовано в ході реформування до визначення статусу Верховного суду. На мій погляд, у цьому питанні допущено методологічну помилку. Не зовсім продуманими виявилися положення щодо дисциплінарної відповідальності суддів, що може зашкодити їхній незалежності.

У ході реформи не було приділено належної уваги удосконаленню процедури розгляду судових справ, а, як відомо, у процесі – суть правосуддя.

Якщо говорити загалом, то я б виділив два важливих моменти судової реформи. Перший полягає у тому, що все ж таки зроблено істотний крок у реформуванні судочинства.

Василь Онопенко виступає у Верховній Раді у березні 2009 року під час парламентських слухань, присвячених стану правосуддя в Україні.

Другий – що він має бути об’єктивно проаналізований і на підставі такого аналізу вжито заходів щодо виправлення помилок та впровадження тих новел, які є для нашого судочинства вкрай необхідними.

8. У чому полягає Ваше бачення судової реформи і від чого залежить ефективність функціонування судової системи в Україні?

– Перше і найголовніше: судова реформа має бути суспільно орієнтованою, тобто здійснюватися в інтересах суспільства.

Основні проблеми усіх реформувань українського судочинства були повязані саме з намаганням політичного керівнитцва та основних провідників такого реформувнаня здійснити його «під себе».

Друге: акцент у реформі потрібно робити на удосконаленні процесу, а саме – встановленні процедур, які б забезпечували прозорий, оперативний та неупереджений розгляд справ.

Крім того, слід здійснити максимально можливу уніфікацію правил розгляду судами різних категорій справ. Такі пропозиції були розроблені Верховним Судом ще кілька років тому. Але, на жаль, більшість із них виявилася реформаторами невитребуваними.

Третє: система судів має бути спрощена – на сьогодні вона є заплутаною і багато в чому незрозумілою.

Четвертий момент полягає у тому, що статус і роль Верховного Суду необхідно істотно підвищити. Крім того, потрібно створити реальні передумови незалежності суду, зокрема, на рівні закону закріпити особливий порядок фінансування судової влади, зробити дійовим суддівське самоврядування. Якщо все це впровадити, ситуація з правосуддям в Україні кардинально зміниться на краще.

Під час виступу Голови Верховного Суду України у Парламенті.

** "Чим більше ми будемо націоналістами, тим більше ми будемо європейцями (вселюдьми)."(Ф. Достоєвський)*

9. А що про Українську судову реформу кажуть європейці? На приклад Венеціанська комісія і Посол, Голова Представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануель Пінту Тейшейра?

– Венеціанська комісія дуже критично оцінила судову реформу в Україні. Відзначивши кілька позитивних моментів нового законодавства, вона висловила цілу низку його негативних моментів, невідповідності Конституції України, міжнародним стандартам. Ця поважна європейська правова інституція ще у жовтні минулого року рекомендувала Україні виправити хиби нового законодавства про судочинство, та й до сьогодні цього не зроблено.

До речі, Голова Представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануель Пінту Тейшейра, з яким я мав честь зустрічатися нещодавно, також висловив сподівання, що рекомендації Венеціанської Комісії щодо Закону України «Про судоустрій і статус суддів» будуть взяті Україною до уваги. Він зауважив, що реформи не можуть впроваджуватися поспіхом. Власне, такою є й наша позиція: такі системні, кардинальні суспільно-правові зміни як судова реформа, мають бути виваженими, добре продуманими, науково обґрунтованими. Саме цього проведеній в Україні реформі, на жаль, бракувало.

Голова Верховного Суду України Василь Онопенко з Президентом Венеціанської комісії Джані Букуккіо (ліворуч) та її секретарем Томасом Маркертом. Страсбург, січень 2011.

Голова Верховного Суду України Василь Онопенко із Головою Європейського суду з прав людини Жаном Полем Коста.

Голова Верховного Суду України Василь Онопенко виступає на Міжнародній конференції "Удосконалення функціонування суду" (International Court Excellence Conference) у Києві 21 червня 2011 року.

Захід організовано за сприяння ***проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) "Україна: верховенство права".*** *Керівник проекту Девід М. Вон.*

Девід Вон (Керівник проекту ***Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)*** *"Україна: верховенство права", Василь Онопенко (Голова Верховного Суду України), Петро Пилипчук (Суддя Верховного Суду України)*

Під час робочої зустрічі Голови Верховного Суду України Василя Онопенка із Надзвичайним і Повноважним Послом Сполучених Штатів Америки в Україні Джоном Ф. Тефтом.
На зустрічі були присутні радник Посольства США в Україні з юридичних питань Девід Льюіс, заступник Директора Місії USAID Керрі Монаган.

** "Хто осмислено спрямовується заради добра в небезпеку і не боїться її, той мужній, і в цьому мужність."(Арістотель)*

10. У серпні 1995 року Ви звільнилися з посади міністра юстиції на знак протесту про неналежного розслідування подій 18 липня 1995 р. на Софійській площі: побиття міліцією людей під час поховання патріарха УПЦ-КП Володимира (Василя Романюка).
Чи Ви можете поділитися спогадами про події того чорного вівторка на Софіївскій площі? Чому Ви зробили цей сміливий крок?

Історична довідка: *18 липня 1995р. - День найбрутальнішого розгрому мирної похоронної процесії в центрі столиці України Києві. В той день ховали Патріарха Володимира (Романюка). Силами спецпідрозділу МВС України "Беркут" було побито поховальну процесію. Постраждало біля сотні учасників заходу.*

– На той час у мене уже були напружені стосунки з тодішнім Президентом України Леонідом Кучмою. Я намагався довести йому, що Україна йде неправильним шляхом розвитку. На міністерство юстиції тоді покладалися дуже важливі повноваження, зокрема законопроектна робота, надання офіційних роз'яснень (Конституційного суду ще не було), кадрове та матеріально-технічне забезпечення судів.

Зіткнення бойовиків УНА-УНСО та спецпідрозділу "Беркут" під час похорону патріарха Володимира 18 липня 1995 року.

Це давало змогу бачити цілісну картину правової, економічної та соціальної ситуації, що складалася в Україні. Я бачив, як влада ігнорує закон, як порушуються права людини, як іде наступ на демократію. Водночас, реально впливати на ключові правові та політичні процеси мені як міністру ставало все складніше.

Наприклад, під моїм безпосереднім керівництвом було розроблено концепцію судово-правової реформи. Але повною мірою зреалізувати її не було можливості. Тоді я створив і очолив Партію прав людини.

А в той чорний вівторок високопосадовці мовчали, когось завбачливо узагалі не було у Києві і навіть – в Україні. Натомість іноземні посли, журналісти апелювали до Міністерства юстиції з вимогою прокоментувати події, що відбувалися. Й оскільки до того часу у мене вже практично визріло рішення йти з уряду, а мовчати з приводу того, що коїлося, я не міг, то в ніч із вівторка на середу написав заяву про звільнення. Уранці на терміновій прес-конференції дав правову оцінку тим подіям, і в кінці зачитав заяву про відставку.

Зрозуміло, що це мало ефект вибуху, адже Президент Кучма саме набирав сили, і подібного «зухвальства» від одного з провідних міністрів ніхто не чекав. Та після прийнятого рішення мені одразу стало легше на душі, хоча я ж не міг не розуміти, що далі буде непросто. Президент, взагалі-то, сподівався, що я прийду до нього, перепрошу за свою поведінку, і місяць чекав із підписанням указу про моє звільнення. Однак, зрозуміло, позиція моя була твердою, і змінювати її я не збирався.

18 липня 1995 року. Київ
Під час похорону патріарха Володимира .

Три роки потім був без роботи, займався партійними справами, їздив по країні, зустрічався з людьми. Здійснював адвокатську практику, не втрачаючи, таким чином, свій фах юриста і маючи певний заробіток.

Але за той крок не пожалкував ні разу. Бо він був зроблений свідомо, осмислено і був виявом тієї сутності, яку заклали в мене батьки і життя.

** "Рятівною силою нашого світу є спорт- над ним, як і раніше майорить прапор оптимізму, тут дотримуються правила і поважають супротивника незалежно від того, на чиїй стороні перемога." (Д. Голсуорси).*

11. Серед Ваших захоплень є бодібілдинг, що дозволяє Вам залишатися у прекрасній формі. Що Вам дає цей вид спорту?

– Фізична культура є складовою загальної культури, яку формує для себе людина. І тому це стає не епізодичними заняттями, а щоденною потребою, способом життя, який передбачає, зокрема, й відповідний режим харчування, і режим сну, щоб уранці не ніжитися довго у ліжку, а встигнути до роботи в басейні поплавати чи на тренажерах попрацювати. Адже фізична сила дає можливість реалізовувати найсміливіші плани, витримувати всі ті навантаження, що передбачає відповідальна посада.

А ще – це повага до себе і до інших людей. Я хочу мати хорошу фізичну форму, достойний вигляд, відповідно працюю над цим.

У мене і вдома є спортзал, тренажери, більярдний стіл. Із радістю долучаю онуків до своїх занять фізкультурою, вони щасливо повторюють за мною те, що можуть, і дуже тішаться з того.

** " Моя батьківщина там, де моя бібліотека."*
(Еразм Роттердамський)

12. Знаю, що з Ваших особистих книжок можна скласти бібліотеку. Ви є автором більш ніж 80 наукових праць. Окрім цього було видано дві Ваші книги: "Знаю як"(1998) та " Мені судилося"(2010). Про що Ваша остання книга "Мені судилося"(2010), яка Вже стала такою популярною серед читачів? Яку мету Ви ставили? Чи є там афоризм від Василя Онопенка? Якщо так, то який?

– До Верховного Суду я прийшов, маючи великий досвід роботи суддею, урядовцем, законодавцем, політиком. Мені хотілося, щоб цей досвід прислужився судовій системі, яка потребувала кардинального вдосконалення. І просто одразу взявся за справу.

На жаль, не зміг передбачити, що у

питаннях реформування українського правосуддя політична складова виявиться сильнішою за право, зрештою – навіть за здоровий глузд. Увесь період мого перебування на посаді Голови Верховного Суду – це період боротьби за незалежність судової влади, за єдність судової системи, за правову силу суду як суспільного арбітра, за те, щоб судді не боялися ухвалювати законні рішення. Певен, що багато хто сьогодні переконався, що 2006-2010 роки були своєрідним ренесансом судової системи України.

І коли це все почало нівелюватися, коли нові, загрозливі для нормального функціонування судів, тенденції почали утверджуватися в життя, я вирішив зібрати всі документи, що відображали нашу позицію, і видати як книгу. Це була величезна робота упродовж весни-осені 2010 року. І коли все було зроблено, то довелося вражено констатувати – зміст книги відображав еволюцію боротьби за суд і його незалежність, боротьби проти спроб політичного поглинання судової системи та її «приватизації».

Документи, що містяться у книзі, є об'єктивними свідками того, як усе починалося, відбувалося і чим, зрештою, закінчилося. Уже сьогодні життя засвідчує, що у ключових моментах ми були праві. Бо стояли на позиціях права і правди.

І попри ситуацію, в якій перебуває судова системи України сьогодні, я щиро вірю в те, що все поступово вирівняється. Можливо, це вже буде без мене як Голови Верховного Суду, але обов'язково буде.

** "Ми були праві, бо стояли на позиціях права і правди."*
(Василь Онопенко)